Riksdagens protokoll
2025/26:146
Tisdagen den 23 juni

Kl. 10.00–10.48

## § 1 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 18–19 juni

*Återrapportering från Europeiska rådets möte den 18–19 juni*

Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Europeiska rådet träffades förra veckan i torsdags och på midsommarafton för det vi brukar kalla EU-toppmötet. Fokus var på Ukraina, Kina och EU:s nästa långtidsbudget. Även om agendan var betydligt längre än så var det detta vi lade mest tid på.

President Zelenskyj deltog på plats vid mötet och var fortsatt mer positiv till hur kriget utvecklas. Vi diskuterade saken i detalj när vi på tu man hand talades vid i Uppsala i samband med överenskommelsen om att sälja svenska Jas Gripen till Ukraina. Han kunde konstatera att det bättre läget på marken fortsatt gäller. Militärt står alltså Ukraina i en starkare position nu än tidigare, och det blir alltmer uppenbart att Ryssland inte har tiden på sin sida.

Samtidigt förstår ju alla att ett pressat Ryssland med nattliga eldpelare i Moskva inte är ett ofarligt Ryssland. Underrättelsebilden är just nu rätt spretig mellan olika länder. Att Ryssland är pressat vet vi, men vad de kan tänkas göra är mer oklart. Sverige och andra länder i Rysslands närhet håller noga koll på detta – på Östersjön med skuggflottan men också i luften.

President Zelenskyj var närvarande fysiskt också för att vi kunde fatta det första eniga beslutet på länge om Ukraina efter det ungerska maktskiftet. Sverige hör till de länder som ligger i täten. Vi gör det för att det är rätt och riktigt, men vi ger också vårt stöd till Ukraina för att det är bra för Sverige och svensk säkerhet. President Zelenskyj kvitterade det historiska öppnandet av det första klustret, som det heter, i Ukrainas medlemskapsförhandlingar.

Under middagen på torsdagskvällen – en relativt sen middag även med EU-mått mätt, kan man säga – diskuterades globala ekonomiska obalanser. Fokus låg på Kinas aggressiva handelspolitik och ekonomiska politik som nu påverkar europeisk industri alltmer. Även för oss som är Europas främsta vän av frihandel och fortsätter vara det är det uppenbart att det finns problem när det gäller frågan om en jämn spelplan i handeln med Kina. Vi är alltså inte naiva, men vi klär inte heller allmän protektionism i säkerhetspolitiska ord.

Kina använder sig av rätt omfattande statliga subventioner. Europeiska företag har inte samma tillträde till den kinesiska marknaden som många kinesiska företag har till den europeiska. Kina har tenderat att begränsa

export av kritiska råvaror, och det finns uppenbar risk för ett orimligt stort ensidigt beroende på längre sikt.

Sammantaget talar det här för att EU behöver rusta sig med tillräckligt verkningsfulla och effektiva verktyg och ha beredskap att agera. Det fanns i diskussionerna ett brett stöd för att kommissionen nu ska ta fram förslag på hur EU:s existerande handelspolitiska instrument kan användas effektivare och utvecklas för att anpassa handelspolitiken till den globala verklighet som våra länder och våra företag nu möter.

Diskussionen om EU:s långtidsbudget följde väldigt välkända mönster. Det finns en tydlig konflikt mellan oss som betalar in mycket och får tillbaka mindre, i varje fall i reda pengar, och de länder som får betydligt mer tillbaka än vad de betalar in. Sverige tillhör som bekant den första gruppen, och tillsammans står våra länder för mer än 40 procent av EU:s ekonomi.

Vi var tydliga med att det förslag som det cypriotiska ordförandeskapet hade lagt på bordet inte ens var en förhandlingsstartare. Vi kommer inte att acceptera en budget där man inte ens försöker prioritera. Först och främst är vi där för att företräda Sveriges och svenskarnas intressen. Sverige är, som jag också sa på mötet, ingen bankomat i EU-systemet.

Mötet innehöll rätt hårda ordväxlingar, och det är tydligt att vi är långtifrån överens. Det var ärligt talat inte heller väntat i det här skedet av förhandlingarna. Nu är det upp till det irländska ordförandeskap som tillträder den 1 juli att ta förhandlingarna framåt. Många vill vara klara till den 1 januari 2027. För vår del har vi inte bråttom. Tillsammans med länder som Tyskland, Finland, Danmark, Nederländerna och Belgien står vi stadigt i våra krav på en mycket mindre omfattande budget än den som nu har lagts på bordet.

Diskussionen om Mellanöstern skedde i ljuset av avtalet mellan USA och Iran, som hade slutits precis före mötet. Det är positivt att det finns en överenskommelse. Det finns dock många frågetecken om hur avtalet ska genomföras och vad det konkret kommer att innebära för fartygstrafiken i Hormuzsundet och för regionen i stort, inte minst vad gäller Libanon. Även den fortsatt mycket svåra situationen i Gaza berördes, särskilt Israels skyldighet att säkra obehindrat tillträde för humanitärt stöd. När det gäller Israels illegala bosättningar på Västbanken har regeringen drivit på för ytterligare listningar av extremistiska bosättare och ministrar. Kommissionen ska nu presentera handlingsalternativ för vidare steg som ska diskuteras vid utrikesministrarnas möte i juli.

Migration fanns som vanligt på dagordningen. Som vanligt skedde också det mesta av diskussionerna på det förmöte som ägt rum snarare än vid själva mötet. Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen skrev inför mötet ett brev som redogjorde för lagstiftningsarbetet. Det enskilt viktigaste är att man nu har kommit överens om EU:s nya återvändandeförordning.

Att svenska ledamöter från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centern röstade emot förslaget i EU-parlamentet var nog väntat. De brukar ju rösta nej till förslag som syftar till att få ordning på migrationen, både i Sverige och i Europa. Att inte heller Socialdemokraterna ställde sig bakom förslaget var däremot oroväckande. Det här är alltså ett beslut som är helt avgörande för svensk och europeisk migrationspolitik – den som får avslag på sin asylansökan ska också lämna landet. I ett läge där fyra av fem som får avslag väljer att stanna kvar i EU utan laglig rätt är den här förordningen

uppenbart viktig. Nu gick beslutet igenom ändå, och vi i Sverige gör redan mycket för att de som fått avslag ska lämna landet. Vi har också fått fler ursprungsländer att ta emot sina egna medborgare som fått utvisningsbeslut.

Det var bara ett medlemsland som röstade emot förslaget, och det var Spanien. Det är för övrigt samma land som nyligen gav amnesti till 500 000 papperslösa migranter och asylsökande, vilket man fick omfattande kritik för från andra medlemsländer på mötet. Varje land bär ansvar för sin egen invandringspolitik, men den fria rörligheten i Europa gör att detta också är ett gemensamt ansvar. Det ansvaret måste varje land och varje parti kunna ta.

Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det har gått fyra år sedan Ulf Kristersson åkte till sitt första EU-toppmöte som statsminister. Det är fyra år då Sverige hade behövt vara en av de starkaste rösterna i Europa. Men det är inte till Ulf Kristersson man ringer, utan det är snarare till Mette Frederiksen i Danmark eller till Finlands president.

När Europas framtida konkurrenskraft och flera av de frågor som är viktiga för Sverige diskuteras har Sveriges röst försvagats när det gäller svenska jobb och svenska företag. EU:s klimat- och hållbarhetslagstiftning har urholkats, vilket missgynnar svenska företag som redan har investerat i teknikomställningen. Möjligheten att använda flaskhalsintäkter för investeringar och stöd till hushåll har hamnat i osäkerhet.

Nu ser vi budgetförhandlingen, som utvecklas i en riktning som ligger långt ifrån svenska prioriteringar. Förslaget som presenterats går inte Sveriges väg. Det finns få tecken på att regeringen har lyckats flytta fram de svenska positionerna.

Det Kristersson dock har gjort är att lova bort mer än hälften av framtida ministerposter till Sverigedemokraterna, och Åkesson själv har sagt att han vill ha tre av de fyra tyngsta ministerposterna.

EU:s budgetförhandlingar går nu in i ett avgörande skede. Ulf Kristersson har varken lyckats få ned budgetramen, säkrat rabatterna eller avvärjt hotet om nya EU-skatter. Regeringen har alltså redan i dag svårt att samla stöd för sin linje.

På vilket sätt menar statsministern att det skulle vara enklare om Sverige skulle företrädas av sverigedemokratiska ministrar runt bordet, de som egentligen inte tror på samarbete mellan länder och faktiskt inte ens tycker att Sverige ska sitta runt förhandlingsbordet?

Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Här har vi den här sedvanliga svartmålningen av Sverige som pågår gång på gång. Man får naturligtvis tycka illa om Sverige, men det är farligt att ledande socialdemokrater systematiskt pratar illa om Sverige inför andra länder. Det skulle jag inte göra.

Låt oss vara seriösa en stund. Det är tvärtom så att svensk energipolitik och klimatpolitik prisas i Europa. Den svenska ekonomin prisas i Europa. Den svenska finansmarknadens förmåga prisas i Europa. Svensk säkerhetspolitik prisas i Europa. Svensk försvarsindustri prisas i Europa. Jag vet därför inte varför det finns sådana ständiga behov av att tala illa om svenska framgångar i Europa.

Jag gör precis tvärtom. Jag talar väl om Sverige när jag träffar mina europeiska kollegor. Jag gör allt för att Sveriges röst, när vi tycker annorlunda än andra kollegor, ska bli så tung som möjligt. När Sverige, Tyskland, Nederländerna, Finland, Danmark och Belgien gör gemensam sak för att stoppa dem som vill använda EU:s budget som bankomat för sina egna ekonomier har vi en betydande styrka med oss.

Att länder tycker olika i budgetfrågor är ingenting nytt. Det är också därför jag sa: Vi har inte bråttom att lösa de här förhandlingarna, utan vi kommer att stå på oss för svenska skattebetalares intressen.

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det Kristersson säger stämmer ju inte. Det går så där för Kristersson, oavsett om det är i Bryssel, i Stockholm eller på Fållökna.

Nu var det Kristersson själv som sa att ingenting har gått Sveriges väg i budgetförhandlingarna. När vi socialdemokrater förhandlade om den nuvarande långtidsbudgeten såg vi bland annat till att hålla inne EU-medel till länder som bryter mot rättsstatens principer, som måste värnas och stärkas. Vi klarade också av att säkra en historiskt stark rabatt för att hålla nere den svenska EU-avgiften.

I dag är skrivningarna om de nationella rabatterna osäkra. Vi behöver en budget som fokuserar på att stärka Europas säkerhet, stödet till Ukraina, Europas konkurrenskraft, grön teknikutveckling och demokrati.

Regeringen har redan i dag svårt att samla stöd för sina prioriteringar. Varför skulle det bli lättare i höst, när Sverige, om Kristersson får som han vill, företräds av sverigedemokratiska ministrar runt förhandlingsbordet?

Anf. 5 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! När Socialdemokraterna förra gången försökte förhandla om EU-budget hade ni inte ens stöd i Sveriges riksdag – så svag var den regeringen. Ni fick komma till oss moderater och be oss om hjälp för att få majoritet för ert förslag i Sveriges riksdag. Jag tar inga råd av er.

Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen!

I EU-nämnden inför Europeiska rådets möte tog jag upp frågan om Iran och att det mest har kommit att handla om bränslepriser i västvärlden och eventuella kärnvapenhot. Jag hoppades att Europeiska rådet inte skulle glömma folket i Iran och kvinnors situation och skulle fortsätta att stödja demokratisträvandena i Iran. Statsministern valde då att inte kommentera det över huvud taget.

Nu ser jag att Europeiska rådet ändå har lagt till att man uppmanar den iranska regimen att upphöra med våldet mot och förtrycket av sitt eget folk. Jag antar att statsministern inte var den som drev frågan eller hade några åsikter i den. Eller var det så att statsministern tog med sig mitt medskick och rent av var den som var drivande i frågan?

Jag vill också fråga statsministern hur han ser på Bulgarien och vad Bulgariens nya styre kan få för konsekvenser för till exempel stödet till Ukraina. Det är glädjande att det nu finns en enighet, men kommer den här enigheten att hålla? Hur var stämningen på rådet?

Slutligen vill jag fråga statsministern om Gaza. Vi har diskuterat det många gånger i det här formatet. Statsministern brukar upprepa att EU inte är någon stor spelare och inte har något större inflytande. Men samtidigt har ju EU ett avtal med Israel som reglerar handel och ger Israel möjlighet att delta i EU:s forskningsprogram. Att frysa associeringsavtalet så länge förnödenheter inte förs in i Gaza eller så länge Israel bedriver en expansionistisk politik skulle göra EU till en maktfaktor.

Jag vill därför fråga om detta över huvud taget togs upp på rådet. Jag vet att statsministern brukar svara att olika länder tycker olika, men jag vill gärna få höra lite om hur diskussionen gick när det gäller de påtryckningsmedel som EU ändå har när det gäller Israel.

Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! När det gäller Iran är det klart att det på diskussionen nämndes att en av de förhoppningar som fanns var att detta på något sätt skulle leda till en bättre situation i Iran. Men det har inte på något vis uppnåtts med detta.

Denna oro uttrycktes mycket tydligt, både i text, som sagt, och i diskussionen. Det är en väldigt okontroversiell ståndpunkt – en av få okontroversiella ståndpunkter när det gäller Mellanöstern i en europeisk kontext. Där råder ingen nämnvärd oenighet.

Motsatsen är, precis som antyds här, Israelfrågorna och Gazafrågorna. Där finns det fundamentala oenigheter. Exakt den text som nu finns är nog så långt enigheten når.

Värt att notera var möjligen att Slovenien nu intar en väldigt ovillig position att över huvud taget gå något steg längre. Principiellt är det samma oenighet som tidigare. Jag vidhåller därför min uppfattning att EU som aktör inte är någon tung spelare när det gäller frågorna om Mellanöstern.

Jag fick en fråga om Bulgarien. Vi hade ett gäng nya deltagare den här gången, men det var inte några principiellt stora förändringar.

Den stora förändringen var förstås att vi har en ny regering i Ungern och att vi därmed kunde fatta eniga beslut för första gången på länge. Det var välkänt, men naturligtvis ändå ett stort steg framåt.

Sedan är det som jag har sagt i många andra sammanhang: När ett negativt land försvinner kan ibland andra oenigheter avslöjas. Så var det till exempel med frågan om frysta tillgångar. Vi får väl se hur massiv den här enigheten nu kommer att vara. Jag uppfattade att det fanns ett väldigt starkt tryck på att förhandlingar måste komma igång.

Alla vi som är Ukrainas främsta vänner säger att förhandlingar kommer igång när det finns seriösa försök från Rysslands sida och när Ukraina vill förhandla.

Anf. 8 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret.

Jag vill påpeka att skillnaden är att slutsatserna nu innehåller en uppmaning till den iranska regimen om det egna folket. Det gjorde de inte före själva mötet. Jag hoppas också att Sverige framöver kommer att tillhöra de länder som driver på för att man ska ha större inflytande genom att se vilken press man kan sätta på Israel.

Jag vill också ställa en fråga om försvarsberedskapen. Sverige är noga med att påpeka att den ska vara medlemskapsdriven. Samtidigt går allting

mer och mer mot en försvarsberedskap på EU-nivå. Jag vill därför fråga hur diskussionerna går inom Europeiska rådet. Är man överens om att det militära och det civila försvaret är nationella angelägenheter, eller finns det länder som vill gå längre, till exempel mot ett EU-försvar, och håller Sverige i så fall emot?

Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är roligt om just Vänsterpartiet nu är måna om att värna Natos integritet. Det tycker jag är viktigt. Det finns inga som helst ambitioner att dubblera Natos militära roll i EU – absolut inte! Där tycker jag att alla har en väldigt distinkt uppfattning. Det är klart att de som inte är Natomedlemmar möjligen skulle vara intresserade av ett större EU-ansvar när det gäller andra försvarsfrågor, men det här är ingen stor fråga över huvud taget.

Det här handlar, vilket jag har sagt många gånger, om ekonomiska frågor. En sådan fråga som alltid återkommer är till exempel försvarsindustrisamarbetet och vad vi kan göra för att komplettera Natos roll i säkerhetspolitiken. Men det förs inga som helst diskussioner om att EU ska dubblera eller ersätta det arbete som Nato utför.

Anf. 10 CATARINA DEREMAR (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen.

Processen för Ukrainas och Moldaviens medlemskap i EU är nu igång igen efter att Ungern har slutat att blockera den. Det är avgörande att processen fortgår och att de blir medlemmar så snart som möjligt, givetvis utifrån sina egna meriter.

Hur upplever statsministern att snacket går, eller hur är känslan? Är alla lika övertygade som vi i Sverige om att detta är viktigt? Finns det andra länder utöver Ungern som har varit skeptiska eller som fortsatt är det?

Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är en viktig men svårbedömd fråga. Som jag sa alldeles nyss har vi mer än en gång varit med om att ett land blockerar ett beslut, och när det försvinner upptäcker man att det fanns andra länder som gömde sig lite grann i skuggan av blockeringen.

Den här gången var det alltså inte så. Det var ett enigt beslut om att öppna kluster 1. När vi kommer vidare är jag helt övertygad om att det kommer att uppstå nya bekymmer. Vi är ett antal länder som driver på för att det inom ramen för en meritbaserad process ska gå så fort som det över huvud taget är möjligt.

Jag tror att en del av oenigheten kommer att synas i hur väl man anser att meriterna har uppnåtts. Det är en sak att säga att det ska vara meritbaserat och därför också gå snabbt och en annan att säga att det ska vara meritbaserat och därför ta lång tid. Jag tror att den här frågan fortsatt är väldigt öppen.

Jag bedömer ändå att det långsiktigt inte råder någon tvekan om att Ukraina av många skäl ska in i den samlade europeiska gemenskapen. Jag tror inte att man ska ha förhoppningar om att det kommer att gå väldigt snabbt. Det tror jag också att Ukraina inser. Desto viktigare är det förstås

att de meriter som man verkligen uppnår är solida och uppfattas tydligt av alla andra EU-länder.

Anf. 12 CATARINA DEREMAR (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret. Vi får hoppas att det rullar på och att vi blir nöjda med deras meriter.

Jag skulle också vilja höra lite grann om någonting som har varit under uppsegling de senaste veckorna, nämligen förhållandet mellan Polen och Ukraina. Senast i dag hörde jag på radion att man nu har återtagit en utmärkelse från president Zelenskyj.

Jag har uppfattat att Polen är väldigt intresserade av att knyta goda kontakter, inte minst med oss i Norden, och att man ser det som en viktig utveckling för Polen. Detta är såklart välkommet, anser jag. Med tanke på det som har hänt mellan Ukraina och Polen och deras ordväxling den senaste tiden vill jag höra hur statsministern tror att det här kan påverka synen på stödet till Ukraina. Finns det en risk att det här skapar splittring? Är det en isolerad händelse, eller vilka konsekvenser ser statsministern att detta kan få?

Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Man måste kunna se två saker samtidigt här. Den ena är att Polen verkligen är en av de allra främsta supportrarna bakom Ukraina på många olika sätt. Hela logistiken in till Ukraina till exempel har varit en enorm polsk insats. Jag tycker att Polen på många olika sätt verkligen har bevisat detta.

De tänker ungefär som vi. De gör det för Ukrainas skull, men de gör det också bokstavligt talat för sin egen skull. Polen vet bättre än de flesta vad det betyder att vara inlemmat i en rysk eller sovjetisk syn på världen. Det är det som är det viktiga.

Sedan råder det ingen tvekan om att det just nu pågår en ordväxling. Jag tycker dock att man ska vara ärlig och säga att den handlar väldigt mycket om en inrikespolitisk polariserad situation i Polen. Den tänker jag inte lägga mig i, men jag tror inte att vi ska överdriva dess betydelse för Polens stöd till Ukraina.

Anf. 14 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Jag tackar Ulf Kristersson för återrapporten.

Inför mötet frågade vi om statsministern skulle ta upp frågan om miljö- och klimatskadliga subventioner under den punkt som handlar om EU:s långtidsbudget. Det allvarliga geopolitiska läget gör att Europas befolkning behöver politiska åtgärder för att göra sig oberoende av fossila bränslen, inte ett ytterligare fördjupat beroende.

Sverige driver på för budgetrestriktioner inom EU-samarbetet, vilket vi tycker är bra, men minst lika viktigt att diskutera är innehållet i budgeten. I dag läggs ungefär hundra miljarder kronor av EU:s pengar på fossila och miljöskadliga verksamheter. Detta bromsar omställningen, missgynnar svensk konkurrenskraft och håller oss kvar i ett skadligt och riskfyllt beroende som direkt gynnar bland annat Putins krigskassa och de iranska mullornas repression och terrorfinansiering. Därför skulle Sverige och hela Europa vinna på att ta upp frågan om att tvätta EU:s långtidsbudget från just klimat- och miljöskadliga subventioner.

Eftersom statsministern inte själv tog upp detta i sin rapport är min fråga: Tog statsministern något initiativ till att diskutera detta under mötet eller bilateralt, och hur gick i så fall diskussionen?

Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Som jag tror framgick av min redogörelse var det alltså en ren diskussion om budgetens volym. Det var inga innehållsmässiga diskussioner över huvud taget. Det var nog inte heller väntat.

Det finns fundamentala oenigheter om huruvida vi ska ha en väldigt expansiv EU-budget som dramatiskt ökar kostnaderna för medlemsstaterna eller en restriktiv budget. Detta är inget nytt, men där är vi just nu. Det är klart att budgetens volym i sin tur kommer att påverka vad man kommer att kunna göra och vad man vill prioritera inom ramen för budgeten.

Jag hade ganska lågt ställda förhoppningar om att nå ny enighet om detta, eftersom den framlagda förhandlingsboxen över huvud taget inte var någon förhandlingsstartare. De länder som jag just nämnde påpekade också just det. Svaret är alltså nej, det fördes inga diskussioner om budgetens substantiella innehåll.

Anf. 16 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Det är beklagligt att man inte kom längre i förhandlingarna än så. Jag hoppas att statsministern och regeringen kommer att driva på för att minska de miljö- och klimatskadliga subventionerna, oavsett hur stor budgeten blir i framtiden. Förhoppningen är såklart att det blir en rödgrön regering som får förhandla om de sakerna senare.

Min andra fråga rör det faktum, som det rapporterades om i DN i dag, att regeringen har drivit på för att bjuda in talibanerna till ett EU-möte i Bryssel som ska hållas i dag för att diskutera migrationsfrågor. Att aktivt driva på för att bjuda in talibanerna legitimerar ju en extremistisk och kvinnoförtryckande regim. Min fråga till statsministern är därför hur regeringen rättfärdigar denna inbjudan av talibanerna till EU-mötet.

Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Just den frågan var av naturliga skäl inte uppe på Europeiska rådet. Som jag sa i min inledning var det däremot verkligen uppe att återvändandefrågorna är viktiga.

Där vet jag att vi tycker helt olika. Vi tycker att man ska återvända till sitt ursprungsland om man får avslag på en asylansökan. Ni verkar tycka motsatsen: att man ska dröja sig kvar även efter ett nej.

Självklart gör den svenska regeringen mycket för att de medborgare i andra länder som får ett avslagsbeslut i Sverige ska återvända. Det har vi verkligen inte gjort någon hemlighet av.

Anf. 18 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Den här regeringen har i många avseenden placerat Sverige på rätt sida historien – som en tydlig, stark bundsförvant med Ukraina och i Nato, med en tydlig linje gentemot Ryssland men också gentemot odemokratiska krafter som pressar Europeiska unionen från olika håll.

Några av de krafterna möts ständigt i Republiken Moldavien och pressar på för att försöka försätta Moldavien i en situation som är mer lik den

georgiska än kanske den ukrainska och EU-tillvända riktningen. Flera gånger har man i Moldavien nu lyckats mota Olle i grind och slå vakt om den demokratiska rörelsen och rörelsen mot EU.

I diskussionerna runt EU-toppmötet där statsministern deltog handlade flera påståenden och diskussioner om en så kallad decoupling eller losskoppling mellan Ukrainas EU-process och den moldaviska, i syfte att försöka göra dem mer meritbaserade men också se till att en lägre hastighet i processen för Ukraina inte innebär att man håller tillbaka Moldavien eller vice versa.

Därför vill jag fråga statsministern om det på eller runt toppmötet fanns diskussioner om en tydlig sådan decoupling eller losskoppling mellan Moldavien och Ukraina för att på det viset inte hålla tillbaka Moldaviens EU-process, om det skulle vara så att saker kör fast i Ukraina igen.

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Nej. Det fanns en viss rädsla för detta om Ukraina fortsatt hade blockerats. Då finns det förstås en gräns för det tålamod Moldavien vill visa genom att bli collateral damage, helt enkelt. Nu blev det dock inte så, tvärtom. Nu öppnar vi för dem båda.

Just nu tror jag inte att det finns någon sådan syn över huvud taget. Sedan beror det lite på, som vi sa tidigare, med vilken hastighet detta kommer att kunna tas framåt. Jag tror att det finns en stark önskan att ta båda länderna vidare hand i hand. Men ytterst är det varje land som i sina förhandlingar måste visa att man kan ta nya öppningar efter hand.

Anf. 20 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Det är goda besked.

Jag vill också följa upp den fråga om Polen som ledamoten Catarina Deremar tog upp.

Polsk inrikespolitik är av förklarliga skäl väldigt komplicerad. Vi ska inte försöka förstå den, för det tror jag att väldigt få, inklusive polackerna själva, verkligen gör. Det är två väldigt olika krafter som styr i presidentpalatset i Warszawa och som leder regeringen.

Finns det några tecken i den ordväxling som har varit på ifrågasättanden från dem som leder regeringen, alltså Donald Tusk och andra, gentemot det ukrainska, eller kommer de huvudsakligen från presidenten och de högernationalistiska och populistiska krafter som har presidentämbetet i sin hand?

Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag brukar säga att den svenska regeringen inte lägger sig i andra länders inrikespolitik. Det gäller även Polen. Jag kan dock säga att vi har ett väldigt gott samarbete med den polska regeringen på många olika plan. Det är ingen slump att de också är med på våra nordisk-baltiska förmöten. Både den polska premiärministern och den tyska förbundskanslern är med på våra förmöten, vilket väl antyder ungefär hur tätt vi samarbetar – detta i kontrast till den gamla regeringen, kan jag också säga, som helt saknade den sortens fungerande samarbeten.

I de enorma konflikter som finns i polsk inrikespolitik har hittills ändå säkerhetspolitiken, försvarspolitiken och Ukrainastödet i huvudsak varit fredade. Jag uppfattar att det fortsatt i huvudsak är så. Men polarisering är

*Återrapportering från Europeiska rådets möte den 18–19 juni*

farliga saker. Man vet aldrig vart det tar vägen. Vårt samarbete med den polska regeringen fungerar dock väldigt väl.

Anf. 22 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för återkopplingen från mötet och svaren så här långt!

Jag har under de senaste åren ingått i riksdagens styrgrupp för demokratiutveckling i det östliga partnerskapet, först i ett samarbete med Nordmakedonien och därefter med Armenien. Där har vi nyligen sett demokratiska val genomföras, trots störningar av rysk desinformation och problem liknande dem som Erik Ottoson nyligen tog upp när det gällde Moldavien. Ett Rysslandsvänligt parti gick framåt, men det Europaorienterade regeringspartiet behöll egen majoritet.

Det är viktigt att vi stärker dessa länders motståndskraft gentemot ryska försök att destabilisera. Det gäller både Armenien och Moldavien, som vi tidigare var inne på, med deras geografiska närhet till Ryssland. Jag skulle gärna vilja höra statsministern utveckla hur diskussionerna går i EU och hur vi från svensk sida kan stärka detta samarbete.

Sedan undrar jag också hur diskussionerna går gällande Mellanöstern och konflikterna där. Det är ju väl bekant att Irans proxyverksamheter via Hamas terrororganisation i Gaza och Hizbollahs dito i Libanon har som uttalad ambition att utplåna staten Israel, ett land som bildades efter beslut av FN och som är regionens enda demokrati. I rapporten från rådet är det dock stark slagsida mot kritik av Israel och mindre uppmärksamhet på hur terrororganisationerna ska avväpnas och en fredlig tvåstatslösning komma till stånd.

Min fråga är hur Sverige påverkar i EU så att EU:s kraft riktas mot dem som utgör det verkliga problemet.

Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Just riskerna för rysk desinformation var inte explicit uppe för diskussion vid det här mötet. Däremot tror jag att jag i en tidigare återrapportering har berättat om en väldigt detaljerad diskussion vi haft om de uppenbara riskerna för omfattande rysk desinformation i olika länder. Vi har haft hela val som fått göras om, till exempel i Rumänien. I Moldavien är detta väl känt. Jag har tät kontakt med Maia Sandu i Moldavien. De har klarat sig så här långt, ska sägas, men det är inte självklart.

Olika länder är olika känsliga för detta. I våra länder förstår vi inte alltid problemet. De lite banala ryska narrativen får inte fäste här. Ändå samlade jag alla riksdagens partiers ledare till ett samtal för bara några månader sedan, där vi explicit tittade på risken för desinformationsinsatser från andra länder mot det svenska valet.

Min och myndigheternas bedömning är att vi står starka så här långt. Vi ska dock inte vara naiva. Det görs ständiga försök att påverka andra länders val på ett illegitimt sätt, och jag tycker att medvetenheten om detta är väldigt stor – naturligtvis allra mest i de länder som är allra mest utsatta, men det kan gälla även andra länder. Men det finns inget utrymme för naivitet.

Sverige påpekar alltid i diskussionerna om Mellanöstern att Hizbollah är ett akut hot mot många olika aktörer och att Hamas inte kan vara en del av en långsiktig lösning i Gaza. Det sägs alltid. Men som jag sa tidi-

gare: Så som texten ser ut just nu är så långt vi kommer i enighet i Europeiska rådet.

Diskussionen fortsätter alltid på utrikesministrarnas rådsmöten, men det har inte skett några egentliga förändringar när det gäller den samlade bilden av var EU gemensamt står när det gäller Mellanösternfrågor. Jag ser inte heller att det kommer att förändras särskilt mycket under den kommande tiden.

Anf. 24 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag tackar för svaret så här långt.

Jag vill i mitt inlägg här passa på att fråga, precis som ledamoten Deremar gjorde, om de ökade spänningarna mellan Polen och Ukraina. De skulle kunna utvecklas till ett problem i det gemensamma och starka europeiska stödet till Ukraina. Hur kan vi från svensk sida medverka till att utvecklingen går åt rätt håll även där?

Vi var inne på frågan om långtidsbudgeten. En del av den är EU:s biståndsbudget, som är långt mycket större än den svenska budgeten i den frågan. I den mån frågan berördes undrar jag hur mycket den svenska reformagendan för biståndet finns med och fungerar som en inriktning med de prioriteringar som har gjorts där för EU.

Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Låt mig börja bakifrån. Som jag sa diskuterade vi inte innehållsmässiga frågor i budgeten. Givet att det var så enorma oenigheter i hela ramverket för budgeten var det inte meningsfullt att börja diskutera substansfrågor, utan det kommer att komma. Men det kommer inte förrän vi har nått större enighet om budgetens omfattning. Jag sa tidigare att budgeten ska vara bättre, inte större.

Det finns välkända historiska saker mellan Ukraina och Polen. Men under de kommande veckorna kommer Eastern Flank Summit och Ukraine Recovery Conference att äga rum i Polen. Jag tycker ändå sammantaget att Polen är en solid medspelare när det gäller vårt samlade stöd till Ukraina – utan att underskatta att polariseringen drar i väg. Den risken finns alltid. Om vi kan motverka den kommer vi att göra det.

Anf. 26 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag blev lite överraskad när jag hörde Socialdemokraternas representant tala om hur skicklig den tidigare regeringen var på att förhandla om EU:s långtidsbudget. Vi som var med på den tiden och satt i EU-nämnden kommer ihåg hur det gick till. Vi kommer ihåg hur Socialdemokraterna då lade sig platt och aktivt röstade för EU:s återhämtningsfond, som kommer att kosta Sverige netto ett antal tiotal miljarder kronor fram till att återhämtningsfonden har löpt ut.

Hur är tongångarna informellt i diskussionerna i Europeiska rådet om detta? Har man lärt sig någon läxa av återhämtningsfonden, som kommer att kosta en allt större del av EU:s budget i form av stigande räntebetalningar och liknande? Har man lärt sig läxan att detta att låna upp pengar gemensamt för att slå ut dem över medlemsländerna inte är en särskilt bra idé, eller finns det fortfarande drömmar bland ledamöter i Europeiska rådet om att starta nya projekt?

*Återrapportering från Europeiska rådets möte den 18–19 juni*

Jag har en annan fråga gällande skriverier som vi har sett i tidningarna de senaste dagarna om samtal i Europeiska rådet om hur, när och i vilken omfattning man ska ha diplomatiska kontakter med Ryssland. Vissa verkar ha sprungit lite i förväg, och det finns kritik mot att det går för snabbt. Man måste vara noga med när detta ska ske och vem från EU som ska sköta de diplomatiska kontakterna. Har statsministern något att tillföra i den frågan?

Anf. 27 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Som jag sa för en stund sedan minns vi som var med i arbetet med den förra budgeten hur det var den gången. Då var det alldeles uppenbart att den dåvarande regeringen inte ens hade stöd i Sveriges riksdag. Den kunde inte agera alls, utan den åkte bakbunden till EU-toppmötena. Man hade över huvud taget ingen röst. Det är klart att det är helt förlamande för en regering som kommer till ett toppmöte i Europeiska rådet och säger att man inte kan tycka någonting eftersom man inte har något mandat från riksdagen. Det var först när vi hjälpte den regeringen som man kunde rösta ja, och till slut blev det en överenskommelse.

Jag tycker att det är värt att notera att svaga regeringar som inte är överens inte får någonting gjort, inte heller i EU-sammanhang. Den läxan lärde sig Sverige av den gamla socialdemokratiska regeringen.

Men, men! Sedan var det frågan om lån. Den frågan var absolut uppe. Samma länder som nu är kritiska till budgetvolymen är länder som också är kritiska till att ta upp nya lån på EU-nivå. Tyskland är det mest välkända exemplet. De skräder inte orden i den frågan.

Sedan följer alltid en diskussion om att gamla lån också ska återbetalas förr eller senare. Bara räntebelastningen med stigande räntor har naturligtvis också gjort sitt. Det är samma diskussion där.

Ett antal länder som tycker att det finns gratis pengar att uttaxera har också lättare att ta upp lån, medan vi anser att varje krona som vi lägger på EU-nivå är en krona som vi inte kan använda i egen politik.

Det kan alltid finnas goda skäl att tycka att vi ska göra det här gemensamt, men det är inte så att pengarna är gratis eller fria bara för att de landar i EU-budgeten. Samma syn har vi ofta på gemensamma lån. Det finns en djup skepsis till detta, och den diskussionen är inte heller ny.

Återrapporteringen var härmed avslutad.

## § 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 2 juni justerades.

## § 3 Anmälan om ersättare för statsråd

Andre vice talmannen anmälde att *Yusuf Aydin* (KD) inträtt som ersättare för socialminister Jakob Forssmed (KD) från och med den 20 juni och tills vidare.

## § 4 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Andre vice talmannen meddelade att *Malte Tängmark Roos* (MP) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 20 juni, varigenom uppdraget som ersättare upphört för Mohamed Yassin (MP).

## § 5 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2025/26:FPM96 Handlingsplan för gödselmedel *COM(2026) 310* till miljö- och jordbruksutskottet

## § 6 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2025/26:287 till kulturutskottet

## § 7 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid samt uppskjuten behandling

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2025/26:288 Riksrevisionens rapport om statens styrning av kommunernas myndighetsutövning som avser LSS

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelse skulle förlängas till och med *tisdagen den 13 oktober*.

Kammaren biföll talmannens förslag att behandlingen av ovanstående skrivelse skulle få skjutas upp till det första riksmötet i nästa valperiod.

## § 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

*den 22 juni*

**2025/26:572 Hantering av samhällskritisk infrastruktur**
av *Isak From* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

**2025/26:573 USA:s krig mot Iran**
av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

**§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar**

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 22 juni*

**2025/26:923 Förslagen om en trygg uppväxt utan nikotin**
av *Karin Sundin* (S)
till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)
**2025/26:924 Rapporter om sexuella övergrepp i svenska fängelser**
av *Mattias Vepsä* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)
**2025/26:925 Delad vårdnad vid gränsstängningar**
av *Eva Lindh* (S)
till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

**§ 10** Kammaren åtskildes kl. 10.48.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ANN LARSSON

*/Olof Pilo*

# Innehållsförteckning



**§ 1 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 18–19 juni** ..... **1**
Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 1
Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S) ..... 3
Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 3
Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S) ..... 4
Anf. 5 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 4
Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V) ..... 4
Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 5
Anf. 8 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V) ..... 5
Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 6
Anf. 10 CATARINA DEREMAR (C) ..... 6
Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 6
Anf. 12 CATARINA DEREMAR (C) ..... 7
Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 7
Anf. 14 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP) ..... 7
Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 8
Anf. 16 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP) ..... 8
Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 8
Anf. 18 ERIK OTTOSON (M) ..... 8
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 9
Anf. 20 ERIK OTTOSON (M) ..... 9
Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 9
Anf. 22 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) ..... 10
Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 10
Anf. 24 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) ..... 11
Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 11
Anf. 26 JAN ERICSON (M) ..... 11
Anf. 27 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ..... 12
**§ 2 Justering av protokoll** ..... **12**
**§ 3 Anmälan om ersättare för statsråd** ..... **12**
**§ 4 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen** ..... **13**
**§ 5 Anmälan om faktapromemoria** ..... **13**
**§ 6 Ärende för hänvisning till utskott** ..... **13**
**§ 7 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid samt uppskjuten behandling** ..... **13**
**§ 8 Anmälan om interpellationer** ..... **13**
**§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar** ..... **14**
**§ 10** Kammaren åtskildes kl. 10.48. ..... **14**

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2026